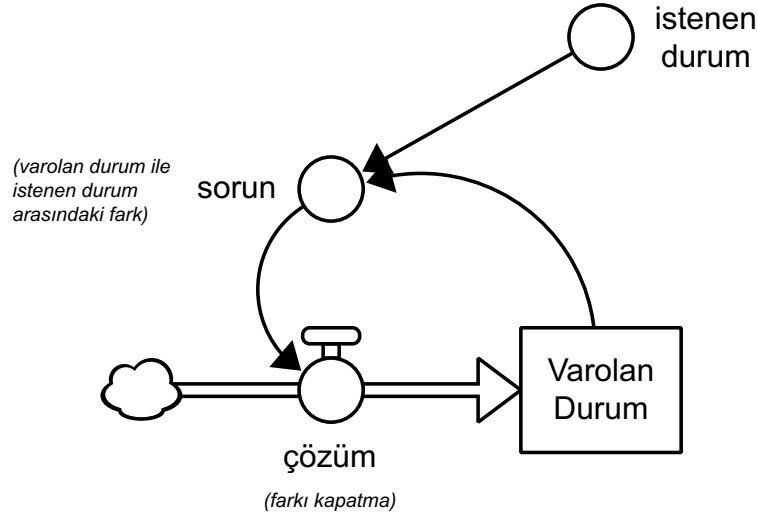

Sorun çözmek¹

Emre Göktepe, Sistem Düşüncesi Derneği

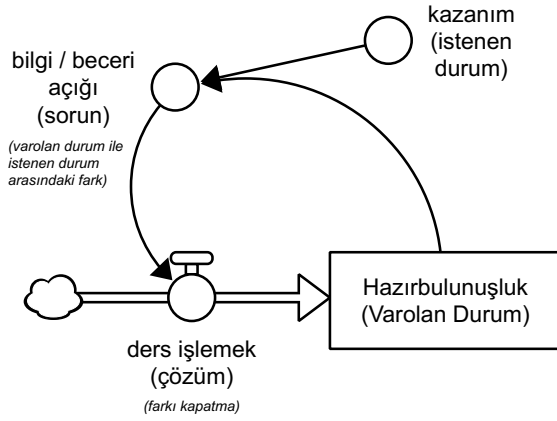

Herhangi bir sorunu varolan durum ile istenen durum arasındaki fark olarak tanımlayabiliriz. Değiştirmeye çalıştığımız şey varolan durumdur. Varolan durumu istenen duruma doğru değiştirme işlemine de o sorunu çözmek diyebiliriz. Bir sorunu çözmek, varolan durum stoku ile istenen durum arasındaki farkı, yani sorunu ortadan kaldırmaya yönelik çözüm akışından oluşan bir dengeleyici döngüdür.

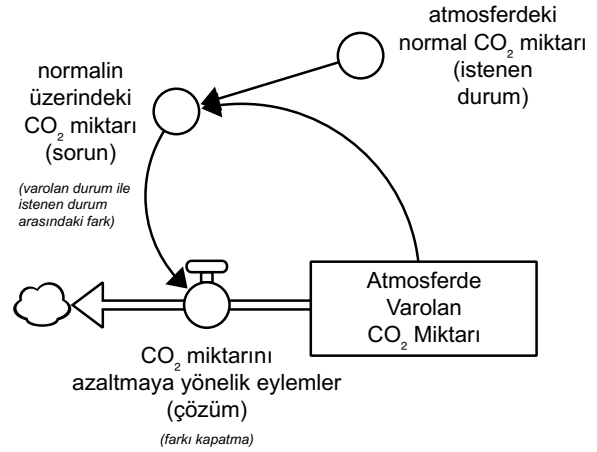
Sorun sözcüğünün “araştırılıp öğrenilmesi, düşünülüp çözümlenmesi, bir sonuca bağlanması gereken durum” anlamı yanında “sıkıntı veren durum” olarak da bir anlamının olması, sorunu geliştirici, iyileştirici bir şey olarak görmek yerine, bir an önce ortadan kaldırılması gereken bir sıkıntı kaynağı olarak görmeye yol açabilir. Yukarıdaki gibi bir stok-akış diyagramı, sorunun içinde bulunduğu sistemle birlikte görememize yardımcı olabilir.

¹ Eğitimde Sistem Düşüncesi Haber Bülteni 40. sayısında (Nisan 2023) yayımlanmıştır.

Örneğin eğitimi şöyle görebiliriz:

Veya iklim değişikliği ile ilgili yapılanları şöyle:

Bu bir bakış açısı ile, sorunun *büyüklüğü* (farkın varolan duruma oranı), çözümün *etkisi* (fark ortadan kalktı mı?), çözümün *verimliliği* (sorunun çözüme oranı - ne kadar çaba ile ne kadar sonuç elde edildi?) gibi değerlendirme ölçütleri geliştirilebilir. Böylece bir yandan çözüme odaklanabilir bir yandan da çözümün ortadan kaldırmaya çalıştığı sorunun temel nedeni olan istenen durumun *aşınmasını* önleyebiliriz.